

Mika Niikko ps

Kirjallinen kysymys turvapaikkahakemusten käsitlemisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Euroopan unionin Dublin III -asetuksen mukaan turvapaikkahakemus on käsiteltävä siinä maassa, jonka kautta hakija on saapunut EU:n alueelle. EU-tuomioistuin on päätöksessään 26.7.2017 vahvistanut Dublin-säännöksen voimassaolon myös silloin, kun yhteen maahan saapuu paljon turvapaikanhakijoita yhtä aikaa.

Lähes kaikki Suomeen saapuvat turvapaikanhakijat tulevat toisen EU-maan eli Ruotsin kautta. Ruotsiin he ovat kulkeneet tyypillisesti koko keskisen ja eteläisen Euroopan läpi. Suomella ei ole Dublin-sopimuksen puitteissa velvollisuutta käsitellä näiden turvapaikanhakijoiden anomuksia vaan palauttaa turvapaikanhakija EU-maahan, johon hän ensimmäisenä saapui.

Sen ohella, että Suomi käsittelee EU-lainsäädännön puitteissa sille kuulumattomia turvapaikkahakemuksia, hakemusten käsittelyajat ovat pitkiä. Turvapaikkahakemusten keskimääräinen käsittelyaika vuonna 2018 oli 231 vrk eli yli 7 kuukautta.

Vuonna 2018 turvapaikkahakemuksiin annetuista päätöksistä 43 % oli myönteisiä. Hakemuksista 31 %:n kohdalla päädyttiin alustavan tutkinnan jälkeen siihen, että hakemusta ei ole syytä käsitellä tarkemmin. Perusteena tutkimatta jättämisessä on jokin seuraavista: hakija on saapunut turvallisesta maasta, toinen EU-valtio on vastuussa hakemuksen käsittelystä (Dublin-menettely) tai jo myöntänyt suojelua tai uusintahakemus on ilmeisen perusteeton. Päätöksistä 20 % oli kielteisiä, ja 6 %:ssa tapauksista asia raukesi.

Maahanmuuttovirastoa rasittavat siis olennaisesti tutkimattajättämispäätösten teko ja kielteiseen päätökseen päätyvät hakemukset. Näiden turvapaikanhakijoiden ylläpidosta ja hakemusten käsittelystä aiheutuu valtiolle huomattavat kustannukset.

Ilman turvapaikkaperusteita tai vilpillisin perustein maahan tulleiden turvapaikanhakijoiden oleskelu Suomessa aiheuttaa myös turvallisuushakaa, sillä heidän riskinsä syyllistyä väkivalta- ja seksuaalirikoksiin on keskimääräiseen väestöön nähden moninkertainen. Kielteisen päätöksen saanut turvapaikanhakija ei välttämättä myöskään poistu maasta. Näistä syistä on pohdittu, miten käsittelyaikoja saisi lyhennettyä ja hakemuksen jättäneen turvapaikanhakijan pidettyä tarpeellisessa valvonnassa.

Eri Euroopan maissa on käytössä turvapaikkaprosessia tehostavia ratkaisuja. Ranskassa on käytössä turvapaikkahakemuksen pikakäsittely, jos turvapaikanhakija täyttää tietyt kriteerit. Pikakä-

Kirjallinen kysymys KK 573/2018 vp

sittely on tehtävä 96 tunnissa eli kolmessa vuorokaudessa, jos turvapaikanhakija otetaan viranomaisen haltuun.

Pikakäsittelyä sovelletaan, jos:

- hakija kieltäytyy antamasta sormenjälkiä,
- hakija tarjoaa väärennettyjä henkilöllisyysasiakirjoja,
- hakija antaa väärää tietoa itsestään tai matkastaan,
- hakija on jo hakenut turvapaikkaa Ranskasta toisella nimellä,
- hakija on saapunut Ranskaan yli 90 päivää sitten,
- hakija on joutunut poliisin pidättämäksi ja poliisi on antanut hänelle maastapoistumismääräyksen,
- hakija tulee turvallisesta alkuperämaasta tai
- maahanmuuttoviranomainen ohjaa hakijan pikakäsittelyyn hänen esittämänsä tarinan perusteella.

Ranskassa pikakäsittelyyn ohjatuilla turvapaikanhakijoilla ei ole vastaavaa oikeutta majoitukseen ja muihin vastaanottoetuuksiin kuin muilla turvapaikanhakijoilla.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miksi Suomi ei noudata Dublin-sopimusta ja palauta turvapaikanhakijoita, jolloin turvapaikanhakijan unionin alueelle päästäneen valtion vastuuta turvapaikkahakemuksen käsittelystä noudatettaisiin ja

voidaanko Suomessa ilmeisen perusteeton turvapaikkahakemus ohjata Ranskan mallin mukaisesti määräaikaiseen pikakäsittelyyn ja voiko hakemuksen jättänyt turvapaikanhakija olla viranomaisen hallussa käsittelyn ajan maasta poistamisen helpottamiseksi?

Helsingissä 18.1.2019

Mika Niikko ps